

Samouprava

GLASILO ŽUPANSKE ZVEZE V LJUBLJANI

LETO 1939

LJUBLJANA, V MARCU 1939

ŠTEV. 3

Plut St.:

Izvršba občine in zoper občino.

(Dalje.)

Izkupiček pri dražbi položi izvršilni organ pri oblastvu, ki je dražbo odredilo. Ako ni šlo za terjatev oblastva samega, ga to izroči stranki, na katere predlog se je izvršba vodila, oziroma sodišču, če izvršbo odreja oče oblastvo po rubežu izve, da je bilo zoper isto osebo postopati tudi s sodno izvršbo ter zastavna pravica ni imela prednosti, časovnega vrstnega reda pred sodno zastavno pravico na istem predmetu, to je, če je sodišče preje zarubilo isti predmet, kot upravno oblastvo, a se je upravna dražba prej vršila kot sodna.

Taka približno naj bi bila pravilna upravna izvršba zaradi denarnih terjatev; obrazec o raznih izvršilnih dejanjih sem podal le, ker so obstoječi pomanjkljivi, ali pa jih sploh ni. Pripominjam, da se more upravna izvršba za denarne terjatve voditi le na premičnine zavezanca in nič drugega. V praksi se je večkrat videlo, da so zlasti občine vodile izvršbo tudi na prejemke, plačo, torej na pravice. To je v očitnem nasprotju z zakonom. Upravna izvršba tega izvršilnega sredstva ne pozna in § 160, t. 2 z. u. p. izrecno predpisuje, da se mora upravno oblastvo obrniti na sodišče, da to pokrene izvršbo, ako se izvršba ne more omejiti le na premičnine zavezanca. Prav tako je nedopusten in nezakonit upravni žepni rubež, ker tega izvršilnega sredstva z. u. p. ne pozna.

Načeloma se na opisani način vrši izvršba za vse denarne terjatve občin iz njenih odločb. So pa tudi izjeme, n. pr. kazni, ki jih občina izreka po svojih uredbah (§ 78 z. o., ozir. § 82 z. o.) in ki se stekajo v občinsko blagajno. Ako obsojenec ne plača globe v določenem roku, ustanovljenem z razsodbo, se denarna kazen avtomatično spremeni v zapor, in prisilno izterjavanje sploh ni dopustno. Posebno pa se ta izjema pozna v zadevah občinske trošarine. Občina izreka v trošarinskem kazenskem prestopku glede odobrene ji trošarine na alkoholne pijače kazenske razsodbe v smislu čl. 79, 80, 94 zakona o državni trošarini. Pravnomočnih trošarinskih kazenskih razsodb pa občina po obstoječi praksi, ki pa je pravno močno dvomljiva, ne izvršuje sama, ampak vrši te

posle zanj v smislu čl. 58 zakona o državni trošarini davčna uprava po oddelkih finančne kontrole po predpisih uredbe o zavarovanju, prisilnem izterjanju in neizterljivosti davkov. Zaradi izvedbe te izvršbe se mora občina s prošnjo obrniti preko sreskega načelstva do banske uprave, ki preko finančne direkcije izposluje izvršbo trošarinske kazenske razsodbe občine. Drugače pa je, ako gre za izterjanje kake druge občinske davščine, n. pr. občinske uvoznine na predmete, potrošene v občini (§ 79 troš. zak.) ali trošarine na predmete, ki niso predmet državne ali banovinske trošarine. V takih primerih odmeri občina višino davščine (trošarine) sama s plačilnim nalogom, opremljenim s pritožbeno klavzulo. Po pravnomočnosti plačilnega naloga pa nato tudi sama izvede in odredi izvršbo, vendar ne po z. u. p., ampak po uredbi o zavarovanju prisilnega izterjanja in neizterljivosti davkov. Nikjer ni sicer določeno, kdo in na kakšen način izvršuje te davščine, vendar nas jasno določilo š-a 137/II. z. u. p. sili k naziranju, da take plačilne naloge izvršuje občina sama, striktno določilo š-a 108. z. o. pa k temu, da se občina v teh primerih mora posluževati predpisov za davčno izvršbo. — Davčni izvršilni predpisi se bistveno ne razlikujejo od sličnih določil z. u. p., s to razliko, da se davčna izvršba začne z opominom (po z. u. p. to ni obvezno), se nadaljuje z rubežem in konča z dražbo, ter da dopušča tudi izvršbo na prejemke (plačo) in da mora poteči med opominom, rubežem in dražbo najmanj čas 8 dni (po z. u. p. 30 dni). Spredaj opisani obrazci pa so uporabni tudi za to izvršbo, prečrtati je v njih le določila z. u. p.

Izvršba za nedenarne obveznosti pride za občino redkeje v poštev. So pa tudi primeri, kjer občina v izvrševanju svojih nalog z odločbo naloži komu, da opravi kako dejanje, ali ga opusti. Opravo takega dejanja (osebne storitve) bo občina izvršila (eksekvirala) po § 161. z. u. p. s tem, da bo zavezanca najprej opomnila, po brezuspešnem opominu pa bo izdala izvršilno odločbo, s katero bo odredila opravo dejanja po tretji osebi na zavezančeve stroške in navedla obenem višino teh stroškov, ki jih mora zavezanec vnaprej v ta namen položiti. Ako ta teh stroškov ne položi, se opravi predvsem dejanje, ki bi ga moral opraviti zavezanec, obenem pa je še posebej voditi po z. u. p. izvršbo za stroške, določene za opravo tega dejanja.

Ako pa se z odločbo občine naloži komu opustitev kakega dejanja ali pa oprava takega dejanja, ki ga mesto zavezanca nihče drugi ne more opraviti, bo občina zapretila zavezancu denarno kazen do 4000 din ozir. 20 dni zapora ter to kazen po brezuspešni zapretilvi izvršila.

V primeru pa, kjer občina na noben obravnavan način ne bi mogla svoje odločbe izvršiti, sme stanje, skladno z odločbo, vpostaviti tudi z neposredno silo. To je skrajno, subsidiarno izvršilno sredstvo, katerega upravičenost uporabe mora biti iz izvršilnega spisa jasno razvidna.

Dosedaj je bil govor le o dolžnosti občine, kjer izvršuje (eksekvira) svoje lastne odločbe. Občina pa izvršuje tudi odločbe drugih oblasti, bodisi kot zaproseno oblastvo drugih občin, bodisi kot odrejeno oblastvo občeupravnih oblastev, katera slednja izvršuje svoje odločbe sama ali po občini (čl. 77 z. n. u.). Občina mora tudi v teh primerih, ko nastopa kot izvršilno oblastvo, poslovati strogo po spredaj obrazloženih načelih. Uradoma se mora vedno prepričati, ali je izvršbo dovoljujoče oblastvo izdalo izvršilno odločbo in ali je izvršilni naslov (t. j. odločba, ki naj se izvrši) sploh podan. Ako teh predpogojev izvršbe ni pri spisu, naj jih občina zahteva. Prav v teh primerih se vidi, kako slabo poznajo občine in prav tako trdi državna upravna oblastva upravno izvršbo in da gre vse le preveč po domače. Dostikrat zaprosi ena občina drugo kar z navadnim dopisom, da opravi zanjo vso izvršbo, rubež in prodajo. Tudi državna upravna oblastva prepuščajo vso izvršbo občini, dasi je občina pristojna v takih primerih le za opravo poedinih izvršilnih dejanj in v nobenem primeru ne tudi za izdajanje odločb v izvršbi. To je in ostane še vedno dolžno opraviti izvršbo dovoljujoče oblastvo samo, ki tudi nikakor ne more prenesti izvršbo kot celoto na občino.

Spredaj navedeni primeri, kjer občine izvršujejo svoje odločbe po davčnih izvršilnih predpisih, pa se ne smejo zamenjati s primeri, ko občina pri izvršbi davčnih odločb sodeluje samo kot stalni pomočnik davčne uprave. Občina pri tem ne opravlja nobenega izvršilnega dejanja (opomina, rubeži, dražbe), ker to vrše davčne uprave po svojih organih (finančni kontroli) same, ampak sodeluje s tem, da zlasti vroča davčne opomine, izvršilne odloke, vrši objave, hrani zarubljene predmete itd. (čl. 13 naredbe o zavarovanju, prisilnem izterjanju in neizterljivosti davkov.)

II. del.

Izvršba zoper občino.

Možnost upravne izvršbe zoper občino si morda kdo težko predstavlja. So pa primeri, ko oblastva v upravnem postopanju z odločbo nalože občini plačilo denarnega zneska kakemu oblastvu ali poedini osebi (n. pr. v ubožno-oskrbnih zadevah). Ako se občina brani plačila, nadzorno oblastvo pogosto odredi, da se zasežejo občinske doklade pri davčni upravi in zneski preodkazejo upravičencu. Mnenja sem, da to ni zakonito, ker izvršilni predpisi z. u. p. ne poznajo izvršbe na terjatve, to je na pravice, ampak le na premične telesne stvari, ako gre za denarne terjatve. Uporaba te vrste izvršilnega sredstva je po z. u. p. nedopustna ter se tudi ne more podrediti pod pojem nadzorstvene pravice, ker tega ne obravnava noben zakon. V takih primerih dajejo § 127., 128. in tudi § 129. z. o. nadzornemu

oblastvu druga, specialna sredstva proti nepokorni občini na razpolago. Ker tudi skrajno izvršilno sredstvo neposredne sile (§ 163. z. u. p.) za denarne terjatve ne more priti v poštev, zato je mnenje, da je taka rubež občinskih doklad nezakonita, utemeljeno. Upravnosodnih odločb o tem še ni. Bilo bi dobro, da bi kaka občina v konkretnem primeru tako sodbo izzvala.*

Pri izvrševanju svojih nalog za gospodarski, socialni in kulturni napredek zaide občina pogosto z zasebniki v razmerja, urejena v civilnopravnih zakonih, zlasti v občem državljskem zakoniku (n. pr. občina ne plača anuitet najetega posojila, ali ne plača najemnine za najete prostore, ali ne plača podjetnika, ki je gradil občinski dom itd.). Mimogrede opozarjam na neko sodbo stola sedmorice odd. B., po kateri je bila občina v civilnopravnem postopanju (ne upravnem!) obsojena na plačilo 27.000 dinarjev zasebniku, ki je več let skrbel za občinskega ubožca in je tožnik oprl svoj tožbeni zahtevek po obč. drž. zakoniku na neupravičeno obogatitev domovne občine. — Občina je v civilnopravnih odnosih in sporih glede svojih pravic in dolžnosti načeloma izenačena z zasebniki, razen v nekaterih, v zakonih izrecno predvidenih primerih (n. pr. daljša doba priposestvanja ozir. zastaranja po § 1472 o. d. z.). Privilegiran položaj proti zasebnikom pa ima občina v sodnem izvršilnem postopanju v smislu § 20 zakona o izvršbi in zavarovanju (izvršilni postopnik, skrajšano i. p.). To določilo, ki odgovarja § 15 bivšega avstrijskega izvršilnega reda iz l. 1896 in ni nobena novost za našo banovino, je stopilo v veljavo že 3. VIII. 1934 s posebno uredbo, dočim je razen nekaterih določil stopil ostali i. p. v veljavo šele 1. I. 1938.

Po § 20 novega i. p. more dovoliti sodišče izvršbo proti samoupravnim telesom (torej tudi občinam) za izterjavo denarnih terjatev le na tisto imovino, ki jo morejo samoupravna telesa pogrešiti brez škode za neposredne javne koristi. To velja tudi, če bi kako drugo oblastvo nastopilo zoper občino s sodno izvršbo. Določilo § 20 i. p. se nanaša le na sodne izvršbe zaradi denarnih terjatev proti občini, ne pa tudi na izvršbe izvršljivih storitev ali opustitev občine (n. pr. ako je občina po sodbi dolžna izprazniti v najem vzete prostore, ali ako je dolžna zasebnikom dopustiti služnost pešpoti preko svojih zemljišč itd.), ali celo na upravno izvršbo. V teh primerih se more občina poslužiti ugodnosti § 20 i. p. le glede pravnih in izvršilnih stroškov. — I. p. ne definira pojma ne-

* Pripomba uredništva: Po sedANJI praksi, urejeni s službenimi navodili kr. banske uprave, je izvršba v dohodke občine (doklade, trošarine in takse) sicer dopustna, toda le v primeru, da ima terjatev v tekočem občinskem proračunu zadostno kritje, to je, da je predvidena v njem za poravnavo terjatve primerna postavka, občina pa terjatve kljub temu ne poravnati. Če tega kritja ni, mora občina terjatev vnesti (kot obvezno postavko, brez katere proračun ne bo odobren!) v prihodnji proračun, kjer se potem lahko eksekutira z zarubitvijo doklad ali drugih dohodkov (glej »Samoupravo« iz leta 1938, stran 15).

posrednih javnih koristi in kdaj je zanje podana vsled izvršbe nevarnost ter prepušča to upravnemu oblastvu v odločitev po svobodnem preudarku. Vsekakor pa bo smatrati javne koristi za ogrožene, če bi bilo vsled izvršbe onemogočeno ali znatno oteženo uradno poslovanje občine in izpolnjevanje njenih nalog po § 76 in 77 z. o. in zlasti, kadar bi bil izravnovešen v znatni meri občinski proračun.

Postopanje za izvrševanje § 20 i. p. je urejeno v uredbi o izvršbi zoper samoupravna telesa in zoper javne in občekoristne naprave (Sl. l. od 26. II. 1938, št. 17), ki je skoro dosleden prevod dosedaj veljavne avstrijske uredbe od 6. V. 1897. Po tej novi uredbi izdaja odločbo o tem, kateri predmeti občine se ne morejo uporabljati za poplačilo upnika, ban po svobodni oceni in po predhodnem zaslišanju občine in upnika. Po besedilu uredbe izdaja ban te svoje odločbe v negativni obliki, to je, on odloči, kaj ne more biti predmet izvršbe. Zoper njegovo odločbo imata upnik in občina pravico pritožbe na ministrstvo za notranje posle, ki prav tako odloča po svobodni oceni; izključena je vsled tega upravnosodna pot. Predlog na izdajo take odločbe stavi sodišče uradoma, ali upnik, ali občina s to razliko, da more občina staviti predlog šele po tem, ko je upnik že vložil izvršilni predlog, dočim moreta upnik in sodišče predlagati to že preje ali pozneje, torej v vsakem štadiju izvršilnega postopanja. Pravnomočna odločba upravnega oblastva je za sodišča obvezna.

Praktično postopa občina v takih primerih takole: Čim prejme sklep sodišča o dovoljeni izvršbi, oziroma čim izve, da je izvršilni predlog vložen, naj preko okrajnega načelstva zahteva izdajo odločbe. Istočasno pa mora pri sodišču predlagati, da se dovoljena izvršba odloži do pravomočnosti banove odločbe; sodišče namreč sme, ni pa dolžno izvršbo uradoma odložiti (čl. 9/2 cit. ur.). Predlog na odlog izvršbe pa mora občina utemeljiti s tem, da bi zanjo z nadaljevanjem izvršbe nastala nepopravna škoda (§ 43. i. p.), n. pr. da bo izravnovešen proračun, ali da bo uradno poslovanje znatno oteženo itd.; ne vlaga pa naj občina rekurzov zoper sodne izvršilne sklepe, dokler opisani postopek ni izveden. Pri zaslišanju oziroma izjavi, ki jo poda občina na zahtevo bana, pa naj občina ne dela nepotrebnih težkoč upniku, ker s tem postopanje samo zavleče in sebi podraži. V sodni izvršbi nosi namreč zavezanec načeloma vse izvršilne stroške in obresti glavnice, na drugi strani pa občina s takim postopanjem ubija svoj in drugih občin gospodarski kredit.

Pripominjam pa, da ves opisani postopek ne velja in se občina ne more poslužiti ugodnosti § 20 i. p., ako je sama dala upniku s pogodbo zastavno pravico na svoji imovini in se je pozneje za upnikovo terjatev uvedla na že zastavljeno imovino izvršba. Seveda je treba za tako obremenitev občine odobritve po § 81 z. o.

Isto zaščito kakor banovine in občine uživajo v izvršbi tudi posebni deli občin (§ 110 in sled. z. o.) ter nekatere javne korporacije in društva (gasilci, Sokol itd.), ban pa more za zaščitene proglasiti tudi druge javnopravne organizacije in občekoristne ustanove, bodisi uradoma, bodisi na predlog v konkretnem primeru. To je zaenkrat storil le za šolske občine (glej Sl. l. 25./5 1938 št. 42.). To omenjam le, ker je delovanje šolskih občin v tesni zvezi z upravnimi občinami.

Mislím, da sem s tem pojasnil občinam vsaj glavne pojme izvršbe. Snov je bila doslej še malo obravnavana, važna pa je, ker so že zdavnaj minuli časi, da so ljudje rade volje plačevali zneske, naložene jim z odločbami oblasti in se je čim dalje česse treba posluževati izvršbe, da se dolžni zneski s silo izterjajo.

Ing. A. Š.:

Predpisi glede zastrupljanja nezaščitene divjadi in zverjadi.

Pojavile so se pritožbe, da nekateri lovski upravičenci, odnosno njihovi uslužbenci brez vednosti občine polagajo zastrupljene vabe preblizu hiš in prometnih krajev, kar je nevarno mačkam, psom in drugim.

Zato naj navedem v nastopnem predpise, ki veljajo glede zastrupljanja.

Po § 22 državnega zakona o lovu je dovoljeno zastrupljanje nezaščitene divjadi in zverjadi samo lovskim upravičencem z izrečno dovolitvijo občnega upravnega oblastva prve stopnje, in sicer samo v krajih, ki so izrečno naznačeni v dovolilu. Dalje določa ta paragraf, da se izdajo z banovinsko uredbo predpisi o izdajanju dovolil za zastrupljanje, o obvestitvi zemljiških lastnikov in občinstva o zastrupljanju, o označevanju krajev, kjer se polaga strup, kakor tudi o pobiranju strupenih vab.

Te predpise vsebuje za dravsko banovino V. poglavje bano vinske lovske uredbe, ki sestoji iz členov 15. do 19. Ker so členi 15 do 18 za občine in prebivalstvo važni, jih objavljamo v celoti. Glasijo se takole:

Čl. 15.: Lovski upravičenec, ki namerava zastrupljati nezaščiteno divjad in zverjad, mora zaprositi za dovoljenje občno upravno oblastvo prve stopnje s prošnjo, v kateri je navesti:

1. ime in bivališče prosilca ter lovišče, na katerem izvršuje lovsko pravico,
2. katero vrsto divjadi namerava zastrupljati,
3. katero vrsto in množino strupa bo uporabil,
4. točno navedbo kraja, kjer namerja položiti strup, in bližnjih bivališč ter javnih cest in potov.

Občno upravno oblastvo oceni potrebo po zaslišanju najbližje lovske organizacije ter izda svojo odločbo.

Čl. 16.: Glede ravnanja in uporabe strupov veljajo predpisi o prometu in kontroli narkotičnih drog in strupov in predpisi te uredbe.

Čl. 17.: Vabo mora lovski upravičenec sam nastavlјati ali pa nastavlјanje vsaj osebno nadzorovati. Nastavlјati se mora najmanj 400 m oddaljeno od hiš in 250 m od javnih potov, da se prepreči zastruplјanje oseb in domačih živali. Prostor je v primeru večjega prometa izbrati sporazumno s pristojno občino.

Vse prostore, koder se je položila vaba, je zaznamovati na krajevno običajni način. Znamenja morajo biti tako postavljena, da jih vsakdo lahko zapazi. Pri pobiranju vabe je zbrati vse zastrupljene predmete ter jih na primernem prostoru globoko v jame zakopati ali drugače zanesljivo uničiti.

Čl. 18.: Pristojno oblastvo mora o izdanem dovoljenju za zastruplјanje divjadi pravočasno obvestiti občino in o tem, kje, kdaj in na kakšen način se bo polagal strup. Občina razglasi to na običajni način z opozorilom, da je nevarno, najdeno poginulo divjad uživati ali drugače uporabljati, in s priporočilom, da se o vsaki najdbi obvesti lovski upravičenec.

K čl. 16. je pripomniti, da je glede nabave in hrambe strupov izšel dne 30. novembra 1931 poseben zakon o opojnih drogah (glej »Službeni list dravske banovine« št. 652/83 iz leta 1931); dne 18. oktobra 1932 pa je izšla še posebna uredba o prometu in kontroli strupov, ki je bila objavljena v »Službenem listu« št. 1/1 iz leta 1933. Dne 22. aprila 1933 so izšle še nekatere izpremembe in dopolnitve k tej uredbi (glej »Službeni list« št. 314/49 iz leta 1933).

Prekrški predpisov glede zastruplјanja nezaščitene divjadi in zverjadi se kaznujejo po § 89 zakona o lovu z denarno kaznijo od 30 do 1000 din. Pravica do pregona zaradi prekrškov, ki spadajo v pristojnost upravnih oblastev, zastara čez šest mesecev, pravica do izvršitve kazni pa zastara čez eno leto.

Povračilo ubožnih podpor drugim občinam.

Predpis drugega odstavka § 22. zakona o občinah nalaga občini dolžnost, da ne sme odreči tudi članom drugih občin najpotrebnejše pomoči, če zaidejo v bedo, toda o dani podpori mora takoj obvestiti pristojno občino. Občini gre pravica do povračila dane podpore po upravni poti.

Praksa, kdo ima razsojati v sporih med dvema občinama za povračilo izdanih podpor, do zdaj ni bila enotna. V takih sporih med dvema občinama raznih srezov je odločala pogosto banska

uprava, o sporih med dvema občinama raznih banovin pa ministrstvo za notranje posle.

Nekaj jasnosti v tem pogledu je dala razsodba upravnega sodišča za dravsko banovino v Celju z dne 8. novembra 1938, opr. št. A 235/38/6, ki je v sporu med mestno občino Zagreb in občino St. (dravske banovine) utemeljilo svojo razsodbo sledeče:

V § 22. zakona o občinah in § 18. zakona o mestnih občinah je rečeno, da občina ne sme niti članom drugih občin odreči najpotrebnejše pomoči, če zaidejo v bedo, toda o tem mora takoj obvestiti pristojno občino. Občini gre pravica do povračila dane podpore po upravni poti.

S poslednjim stavkom je odrejeno, da v sporih občin glede povračila danih podpor odločajo upravna oblastva in ne redna sodišča.

Ne rešujejo se pa ti spori tako, kakor si to zamišlja mestno poglavarstvo v Zagrebu. Mestno poglavarstvo meni, da ima občina, ki je dala podporo, proti sklepu občinskega odbora domovne občine, s katerim se le-ta brani povrniti podporo, po § 135. zakona o občinah pravico pritožbe na neposredno nadzorno oblastvo domovne občine. To pa ni res. V takih primerih sta namreč obe občini samo stranki in ne oblastvi. Zato se taki spori med njima rešujejo tako, da pristojno prvostopno oblastvo obče uprave na predlog občine, ki je dala pomoč, izda odločbo, s katero se izreče, ali je terjatev na zakonu osnovana in torej domovna občina obvezana podporo povrniti ali ne. Upravno postopanje po § 22. zakona o občinah se torej prične šele s to odločbo oblastva obče uprave prve stopnje in šele proti njej je mogoča pritožba na višje oblastvo.

Potemtakem je trditev mestnega poglavarstva v Zagrebu, da je odločba sreskega načelstva v K. odločba druge stopnje, proti kateri ni nadaljnjega pravnega sredstva, brez zakonske osnove.

Pač pa je odločba kralj. banske uprave nezakonita, ker je v njej izrečeno, da sresko načelstvo v K. ni bilo pristojno za odločanje v tem sporu, ker se to ne strinja z zakonskimi predpisi o pristojnosti oblastev obče uprave za reševanje takih sporov.

V § 22. zakona o občinah je sicer rečeno, da gre občini, ki je dala podporo, pravica do povračila dane podpore po upravni poti, ni pa nič povedano, katero oblastvo je stvarno pristojno za reševanje spora, niti katero je krajevno pristojno, če sta sporni občini iz raznih srezov, ali celo iz raznih banovin.

Spričo tega je treba za določitev stvarne in krajevnosti pristojnosti pritegniti splošna pravila najpoprej iz zakona o notranji upravi, potem pa iz zakona o občem upravnem postopku.

Za določitev stvarne pristojnosti prihajata v poštev čl. 72 in 45. odst. 4 zakona o notranji upravi. Po prvem gre pravica izdajati odločbe v javnopravnih sporih oblastvom obče uprave, kolikor ni ta pravica prenesena z zakonom na druga oblastva ali sodišča; po čl. 43 pa spadajo vsi posli obče uprave z območja

sreža v pristojnost sreskega načelstva razen onih, ki so prideljeni s posebnim predpisom v pristojnost višjih oblastev.

Ker spori med občinami zaradi povračila danih podpor niso z nobeno zakonsko določbo izvzeti iz pristojnosti oblastva občne uprave in tudi ne iz pristojnosti sreskega načelstva, so za njihova reševanja pristojna sreska načelstva.

Vprašanje pa, katero izmed dveh sreskih načelstev je tedaj pristojno, kadar sta sprti občini iz raznih srezov, je treba rešiti po splošnem pravilu o krajevni pristojnosti, ki gre v § 5, t. 3 zakona o občnem upravnem postopku, kjer je med drugimi tudi določba, da se pristojnost tedaj, kadar je več strank, določa po stranki, ki je tožena. Ta je v našem primeru občina St.

Zato je sresko načelstvo v K. pravilno postopalo, ko je pritožbo mestnega poglavarstva v Zagrebu zoper sklep občinskega odbora v St. vzelo za predlog za razsojanje o upravičenosti njegove zahteve za povračilo izdane podpore in o tem predlogu meritorno odločilo, medtem ko je bilo postopanje kralj. banske uprave pogrešno, ko je razveljavila odločbo sreskega načelstva zaradi njegove nepristojnosti in proglasila za pristojno ministrstvo za notranje zadeve in ni pritožbi meritorno razpravljala.

Kralj. banska uprava se sklicuje pri svojem postopku na določbi čl. 17, odst. 2, in čl. 11 zakona o notranji upravi. Po čl. 17, odst. 2, vrši, kolikor ni ustanovljeno drugače, službene posle, ki presegajo teritorialno pristojnost sreskega oblastva, pristojni ban, v čl. 11 je pa določeno področje upravnega oddelka ministrstva za notranje posle v tem smislu, da spadajo vanj vsi posli iz vrhovne uprave, kolikor niso prideljeni nekemu drugemu oddelku, potem pa posli, ki se niti po izrecnem zakonskem predpisu, niti po podobnosti predmeta ne morejo smatrati, da spadajo med posle drugega ministrstva in tudi ne v področje drugega oddelka ministrstva za notranje posle.

Določb teh dveh členov kralj. banska uprava ni pravilno uporabila. Pri izdaji odločbe o sporu zaradi povračila dane podpore med dvema občinama, ki nista iz istega sreza, odnosno iz iste banovine, vendar ne gre za posel, ki presega teritorialno pristojnost sreskega načelstva tožene občine, ampak za upravno opravilo, ki ostaja čisto v mejah krajevnosti pristojnosti sreskega načelstva. Zato tudi ni razloga za prevalitev pristojnosti s sreskega načelstva na kralj. bansko upravo in seveda tudi ne za prevalitev s kralj. banske uprave na ministrstvo za notranje posle, ki bi spričo določb §§ 6. in 7. zakona o občinskem upravnem postopku sploh mogoča ne bila. Kajti po določbah omenjenih paragrafov se mora več sovrstnih oblastev, ki so za razpravljanje enega predmeta pristojna, kar najhitreje sporazumeti o tem, katero izmed njih naj uvede postopanje. Če se ne morejo sporazumeti, pa odloči neposredno višje nadzorno oblastvo, katero naj bo krajevno pristojno.

V čl. 11 pa sploh ni nobene določbe o prevalitvi pristojnosti s kralj. banske uprave na ministrstvo za notranje posle.

Ker pomeni nepravilnost, ki jo je zagrešila kralj. banska uprava, neupoštevanje oblik postopka v smislu čl. 26 zakona o drž. svetu in upravnih sodiščih, je upravno sodišče o stvari tako razpravljalo, ne da bi povabilo stranke, in napadeno odločbo razveljavilo zaradi nedostatnosti postopka.

Na podlagi navedenega tolmačenja bodo zamogla obča upravna oblastva I. stopnje v posameznih spornih primerih svojo stvarno in krajevno postopanje pravilno presoditi.

Dr. Fran Ogrin:

Ustroj državnega organizma.

(Nadaljevanje.)

Drugi del.

Državna ureditev kraljevine Jugoslavije.

Ureditev naše države je podana po celotnem sistemu veljavnih pravnih predpisov. Osnovne temelje vsebujejo ustava in z njo v organski zvezi stoječi zakoni: zakon o ureditvi vrhovne državne uprave, zakon o notranji upravi, zakon o nazivu in razdelitvi kraljevine na upravna območja ter zakon o banski upravi (vsi iz leta 1929, razen novel k tem zakonom).

A.

Ustava.

Sedanja ustava velja iz 3. septembra 1931. leta. Vidovdanske ustavo iz leta 1921. je razveljavila kraljeva proklamacija z dne 6. januarja 1929, na kar je bilo ustavno stanje do sedanje ustave obeleženo z zakonom o kraljevski oblasti in o vrhovni državni upravi z dne 6. januarja 1929. Po tem zakonu je bila osredotočena zakonodajna in izvršilna oblast v kraljevi osebi. Naša država je bila tedaj v obdobju od 6. januarja 1929 do 3. septembra 1931 absolutna monarhija.

V imenovanem razdobju so bili izdani gori omenjeni važni zakoni, s katerimi se je gradila stavba bodoče osnovne državne ureditve. Temeljna načela in pravila teh zakonov so zato povzeta v ustavo, ki tvori kot osrednji temeljni zakon ogrodje vsega pravnega reda naše države.

Vsebinska ustava. Vsebinska ustava je obsežena v 12 oddelkih, katerih glavne določbe (s pripombami oz. tolmačenjem) podajamo po vrstnem redu.

I. Čl. 1.—3.

Splošne določbe.

Kraljevina Jugoslavija je dedna in ustavna monarhija. Grb kraljevine je dvoglavi beli orel v poletu na rdečem ščitu. Nadaljnji opis je razviden iz ustave.

Državna zastava je modra-bela-rdeča v vodoravni legi proti navpičnemu drogu.

Službeni jezik kraljevine je srbsko-hrvatsko-slovenski. Iz tega sledi, da se smejo vlagati in reševati pri jugoslovanskih oblastvih vloge le v hrvatskem ali srbskem ali slovenskem jeziku. Izjeme obstajajo le v uradnem poslovanju inozemskih, v naši državi akreditiranih predstavništev, z domačimi oblastvi. Tu je dovoljena tudi francoščina.

II. Čl. 4.—20.

Osnovne državljanske pravice in dolžnosti.

Državljanstvo je v vsej kraljevini eno. Vsi državljani so pred zakonom enaki in uživajo enako zaščito oblastev. Te zaščite je vsak naš državljan deležen tudi v tujih državah (po naših predstavništvih). Izročanje lastnih državljanov tujim državam je prepovedano.

Noben državljan se ne sme izgnati iz države, iz kraja, kamor je pristojen, pa ne brez sodne razsodbe.

Osebna svoboda je zajamčena. Omejitve določuje zakon. Nihče ne sme biti obsojen, dokler ni pristojno zaslišan ali na zakoniti način pozvan, da se brani.

Stanovanje je nedotakljivo. Preiskava stanovanja se sme tedaj vršiti le v primerih in na način, ki ga je določil zakon.

Svoboda vere in vesti je zajamčena. Uživanje državljskih in političnih pravic je nezavisno od veroizpovedi. Nihče se pa tudi ne more oprostiti svojih državljskih in vojaških dolžnosti, sklicevaje se na predpise svoje vere.

Nihče ni dolžan sodelovati pri verskih dejanjih in svečanostih, razen ob državnih praznikih in svečanostih. Nadaljnje izjeme določuje zakon glede oseb, ki so podložne očetovski, varstveni in vojaški oblasti.

Svoje duhovne oblasti verski predstavniki ne smejo izrabljati pri bogoslužju ali drugače v strankarske namene.

Državljeni imajo pravico združevanja, zborovanja in posvetovanja v mejah zakona. Enako se smejo obračati na vsa oblastva za pomoč ali s predlogi (pravica prošnje).

Tajnost pisem, telegrafskih in telefonskih poročil je nekršljiva.

Državljeni imajo pravico, državne in samoupravne organe tožiti pri sodišču za kazniva dejanja, ki bi jih zagrešili ti zoper nje v službenem poslovanju.

Za uvaževanje državljanskih pravic so odgovorna oblastva, ustava pa normira tudi v več primerih kaznivost kršitve teh pravic po sodržavljanih.

III. Čl. 21.—24.

Socialne in ekonomske določbe.

Zakon (rodbinski) je pod zaščito države. Lastnina je zajamčena, dopustna pa je razlastitev v občo korist v smislu izvršilnih zakonov.

Kot posvetovalno telo v gospodarskih in socialnih vprašanjih se ustanavlja gospodarski svet.

IV. Čl. 25.—28.

Državna oblast.

Zakonodajno oblast izvršujeta skupno kralj in narodno predstavništvo. Narodno predstavništvo je sestavljeno iz senata in narodne skupščine (dvodomni parlamentarni sistem).

Nosilec upravne oblasti je kralj, ki jo izvršuje po odgovornih ministrih. Sodno oblast izvršujejo sodišča, njih razsodbe pa se izrekajo in izvršujejo v imenu kralja.

V. Čl. 29.—40.

Kraljevska oblast.

Kralj je po ustavi zaščitnik narodnega edinstva in državne celotnosti.

Kraljeva udeležba na zakonodaji obstoji v tem, da daje pooblastilo k zakonskim predlogom, ki jih podajajo ministri (predsankcija), da potrjuje sklenjene zakone (sankcija) in jih proglašča. To se vrši v obliki naročila (priporočila), da minister pravde zakon razglasi.

Kralj postavlja državne uradnike ter daje vojaške čine (ukaz), v kolikor niso pristojni za to drugi organi (minister, ban). Kralj podeljuje rede in druga odlikovanja.

Kralj je vrhovni zapovednik vse vojaške sile. Napoveduje vojno in sklepa mir. Če država ni napadena ali če ji ni vojne napovedala druga država, je treba za napoved vojne predhodnega pristanka narodnega predstavništva.

Kralj predstavlja državo v vseh njenih odnošajih s tujimi državami.

Kralj sklicuje narodno predstavništvo na redno ali izredno zasedanje. Otvarja ga in zaključuje osebno s prestolnim govorom ali pa po ministrskem svetu s poslanico ali ukazom. Kralj ima pravico razpustiti narodno skupščino in odrediti nove volitve.

Vsak pismeni čin kraljevske oblasti sopodpišeta pristojni minister oziroma ministrski svet. Ta dva tudi odgovarjata za te čine.

Kralj ima pravico amnestije in pomilostitve. Z amnestijo se uničijo pravne posledice kaznivega dejanja. Amnestija je mogoča v vsakem stanju kazenskega postopanja. S pomilostitvijo pa se samo kazen odpusti, zmanjša ali omili, pravne posledice pa torej ostanejo (izguba častnih pravic). Pomilostitev je torej možna le po izreku kazenske sodbe.

Kralj in prestolonaslednik sta polnoletna z dovršenim osemnajstim letom.

V kraljevini Jugoslaviji vlada dinastija Karadjordjevićev, sedanji kralj je kralj Peter II. Nasledovanje na prestolu je urejeno takole: k vladanju je poklicano moško potomstvo blagopokojnega kralja Aleksandra po vrsti prvorojenstva. Če kralj nima moškega potomstva, si določi naslednika iz stranske vrste. Ta primer pri nas ni podan. Kdo sestavlja kraljevski dom, določuje ustava v čl. 38.

Kralj prebiva stalno v državi. Če se pokaže potreba, da gre kralj za krajši čas iz države, ga zastopa prestolonaslednik, če je polnoleten. V nasprotnem primeru ali če je prestolonaslednik zadržan, zastopa kralja ministrski svet. To velja tudi za primer kraljeve bolezni, ki ne ustvarja trajne nesposobnosti.

Zastopanje po ministrskem svetu pa sme trajati največ šest mesecev, sicer stopijo v veljavo ustavni predpisi o namestništvu.

VI. Čl. 41.—49.

Namestništvo.

Kraljevska oblast se izvršuje po namestništvu: 1. Če je kralj nedoleten. 2. Če je zaradi duševne ali telesne bolezni trajno nesposoben izvrševati kraljevsko oblast. V slednjem primeru sklepa o ustanovitvi in prenehanju namestništva narodno predstavništvo v skupni seji. 3. Ako je vršil ministrski svet zaradi kraljeve odsotnosti ali zadržanosti že šest mesecev kraljevsko oblast.

Namestniška oblast pripada prestolonasledniku, če je polnoleten. V nasprotnem primeru, ali če je prestolonaslednik zaradi duševne ali telesne bolezni trajno nesposoben izvrševati namestniško oblast, jo izvršujejo tri osebe, ki jih je določil kralj s posebnim aktom ali z oporoko. Ustava določuje, kako je postopati zaradi sestave namestništva, ako take kraljeve odločitve ni (volitev namestnikov po narodnem predstavništvu).

Če je eden izmed treh namestnikov začasno odsoten ali zadržan, smeta druga dva namestnika tudi brez njega opravljati državne posle.

Če kralj umre ali poda ostavko, prevzame prestolonaslednik, ako je polnoleten, takoj kraljevsko oblast in objavi to narodu s proklamacijo.

Ustava predpisuje za kralja prisego, ko stopa na prestol, za namestnike pa, preden prevzamejo kraljevsko oblast. Prisega se vrši pred narodnim predstavništvom.

Narodno predstavništvo.

Senat.

Senat sestavljajo senatorji, ki jih imenuje kralj, ali ki so bili kot taki izvoljeni. Senator ne sme biti mlajši od 40 let.

Mandat imenovanih in voljenih senatorjev traja šest let. Vsaka tri leta pa se število voljenih senatorjev obnavlja z izvolitvijo novih članov za polovico celotnega števila voljenih senatorjev.

Imenovani senatorji se smejo na predlog predsednika ministrskega sveta te dolžnosti razrešiti (torej pred potekom šestih let) zbog telesne nesposobnosti ali če je bil senator po sodišču obsojen na kazniva dejanja.

Kralj sme imenovati toliko senatorjev, kolikor je voljenih.

Aktivni državni uradniki, ki so imenovani za senatorje, ne smejo obdržati uradniškega položaja.

Podrobne določbe o sestavi senata, o volitvi senatorjev in njih pravicah vsebuje zakon o volitvah senatorjev z dne 30. septembra 1931, Službeni list štev. 408/61.

Po tem zakonu je število voljenih senatorjev razdeljeno po banovinah. Razdelitev izvrši ob vsakokratnih volitvah državni odbor. V vsaki banovini, ki tvori volivno enoto, pride po en senator na 300.000 prebivalcev. Če je ostanek večji od 150.000, se voli še en senator. Mesto Beograd voli enega senatorja. Pravico voliti senatorje imajo narodni poslanci, člani banskega (banovinskega) sveta in predsedniki občin. Za senatorja sme biti izvoljen vsak moški, ki je naš državljan, star vsaj 40 let. Glasuje se neposredno in javno po volivnih imenikih ter po potrjenih kandidatnih listah.

Narodna skupščina.

Narodno skupščino sestavljajo poslanci, ki jih voli narod z občnim, enakim in neposrednim glasovanjem. Mandat izvoljenih poslancev traja štiri leta.

Volivno pravico ima vsak državljan po rojstvu ali priroju (naturalizaciji), če je dovršil 21. leto, ako ni od volivne pravice izvzet ali izključen. V prvo vrsto državljanov spadajo aktivni častniki kakor tudi podčastniki in vojaki pod zastavo. Kdo izgubi začasno volivno pravico, določuje čl. 56. ustave. Te določbe so povzete v § 9. noveliranega zakona o volitvah narodnih poslancev.

Za senatorja ali narodnega poslanca sme biti izvoljen samo oni, ki ima volivno pravico, vendar ne glede na to, ali je vpisan v volilni imenik. Od senatorja in narodnega poslanca se zahteva izpolnitev teh pogojev: 1. da je naš državljan po rojstvu ali pri-

rojstvu. Prirojeni državljani mora biti nastanjen v državi najmanj 10 let, računajoč od dneva prirojstva. 2. Za poslanca je potrebna starost dovršenih 30 let. 3. Senator in poslanec morata govoriti in pisati narodni jezik.

Kakor so gori označeni državljani izvzeti od aktivne volivne pravice, tako je po ustavi odvzeta pasivna volivna pravica aktivnim državnim in banovinskim uradnikom in uradnikom določenih državnih panog. To so policijski, finančni in šumarski uradniki, kakor tudi uradniki agrarne reforme, razen če je prestala njih funkcija leto dni pred razpisom volitev. Vsi tu našteti uradniki ne smejo kandidirati niti za senatorje, niti za narodne poslance.

Ministri, bodisi aktivni ali na razpoloženju, smejo kandidirati.

Senatorji in narodni poslanci opravijo predpisano zaprisego ob nastopu svoje službe.

Narodno predstavništvo se skliče s kraljevim ukazom v prestolnem mestu Beogradu vsako leto dne 20. oktobra na redno zasedanje.

Zakonodajno delo.

Zakonske predloge podajajo po kraljevem pooblastilu posamezni ministri. Pravica do predlaganja zakonskih osnutkov pa gre tudi vsakemu članu narodnega predstavništva, ako podpre njegov predlog pismeno vsaj ena petina članov senata ali narodne skupščine.

Ker je v naši državi vpeljan dvodomni parlamentarni sistem, je po čl. 64. ustave razmerje obeh zbornic pri zakonodajnem delu določeno takole:

Zbornica, ki sprejme zakonski predlog, ga pošlje v sklepanje drugi zbornici. Če ga tudi ta v celoti osvoji, se smatra, da je narodno predstavništvo predlog sprejelo. Če je pa napravil senat ali narodna skupščina kake spremembe oziroma dopolnitve, je treba zakonski predlog vrniti narodni skupščini oziroma senatu v ponovni pretres. Če se te izpremembe in dopolnitve po prvotno sklepajoči zbornici sprejmejo, se smatra, da je narodno predstavništvo zakonski predlog v novi obliki osvojilo. Če se pa senat in narodna skupščina v celoti ali v posameznostih ne zedinita, je predlog propadel in se o njem v istem zasedanju ne more več sklepati. Če se ta primer ponovi tudi v prihodnjem zasedanju, odloči kralj o tem zakonskem predlogu.

Iz tega sledi, da sta obe zbornici koordinirani, t. j. nobena ni višja ali nižja.

Zakone proglašja kralj z ukazom, ki obsega tudi besedilo sklenjenega zakona. Ukaz sopodpišejo vsi ministri, minister pravde pa pritiskne nanj državni pečat in poskrbi za razglasitev zakona v Službenih Novinah.

Če zakon ne določi drugače, zadobi obvezno moč v 15 dneh po razglasitvi v Službenih Novinah, pri čemer se dan razglasitve všteva.

Podrobne določbe o volitvah, štetju glasov in drugo vsebuje zakon o volitvah narodnih poslancev za narodno skupščino z dne 10. septembra 1931, Sl. l. št. 352/55, noveliran z zakonom z dne 24. III. 1933, Sl. l. št. 250/38. Tu navajam le nekaj določb.

Število narodnih poslancev, razdeljeno na banovine in dalje na okraje in banovinska središča ter na območje uprave mesta Beograda, znaša 368. Razen tega je izvoljenih še toliko poslancev, kolikor je državnih (kandidatnih) list, ki so dobile nad 50.000 glasov. To so nosilci teh državnih kandidatnih list.

Dravska banovina voli 29 narodnih poslancev, in sicer v 25 srezih po enega, v ljubljanskem in levem mariborskem srezu pa po dva narodna poslanca. Tudi mesto Ljubljana ima dva poslanca.

Volitve v narodno skupščino se izvedejo po občinah (voliščih) in stalnih volivnih imenikih. Voli se po potrjenih kandidatnih listah. Glasovanje je po obstoječem zakonu javno.

Poslovanje zbornice urejuje zakon o poslovnem redu v narodni skupščini z dne 26. novembra 1931, Sl. l. št. 602/80, in zakon o poslovnem redu v senatu z dne 5. decembra 1931, Služ. l. št. 637/82. Vsaka zbornica ima svoje predsedstvo ter stalne in začasno sestavljene odbore. Red in disciplino v skupščini vzdržuje predsednik, ki more sejo zaradi vzpostavitve reda prekiniti in predčasno zaključiti. Sicer pa ima pravico, pozvati poslanca na red, izdati zapisan opomin na red in jim odvzeti besedo ozir. jih tudi izključiti do 3 sej.

Imuniteta senatorjev in narodnih poslancev.

Senatorska in poslanska imuniteta je zakonito urejena zaščita senatorjev in poslancev v pogledu odgovornosti in kazenskega preganjanja zaradi njih izjav in dejanj. Določbe o imuniteti vsebujeta čl. 74. in 75. ustave. Prvi člen se glasi: Senatorji oziroma narodni poslanci ne odgovarjajo zaradi glasu, ki so ga oddali kot člani senata ali narodne skupščine.

Za vse izjave in vse postopanje pri izvrševanju mandata, bodisi v sejah senata ali narodne skupščine, bodisi v odborih ali v posebnem odposlanstvu ali v posebni dolžnosti po naročilu senata ali skupščine, so senatorji ali poslanci odgovorni senatu ali narodni skupščini po določbah poslovnika. Za one izjave in postopanje, ki vsebujejo kaznivo dejanje, pa so senatorji in narodni poslanci odgovorni tudi pred rednim sodiščem, če da senat ali narodna skupščina dovolitev za to. Vendar so za razžalitve, klevete in zločinstva senatorji in narodni poslanci odgovorni pred rednim sodiščem tudi brez predhodne dovolitve senata ali narodne skupščine.

Člen 75. ustave.

Brez pooblastitve senata oziroma narodne skupščine se njeni člani za kazniva dejanja, učinjena izven izvrševanja mandata, ne smejo klicati na odgovor, niti se jim ne sme odvzeti svoboda, dokler traja njih mandat, razen če se zalotijo na samem dejanju zločina ali prestopka. Vendar pa se v tem poslednjem primeru takoj obvesti senat ali narodna skupščina, če sta zbrana, in senat ali narodna skupščina da ali odreče pooblastitev, da se pristojno postopanje nadaljuje ob času zasedanja.

Imunitetna pravica senatorjev in narodnih poslancev nastane z dnem izvolitve ali imenovanja, torej že pred verifikacijo mandata.

VIII. Čl. 77.—99.

Upravna oblast.

Kralj imenuje predsednika ministrskega sveta in ministre. Ministrski predsednik in ministri sestavljajo ministrski svet, ki je neposredno podrejen kralju. Ministri načeljujejo posameznim panogam državne uprave.

Minister sme biti tudi brez portfelja, torej brez dodelitve določene upravne panoge.

Preden ministri nastopijo službo, prisežejo, da bodo kralju zvesti in da se bodo ravnali po ustavi in zakonih.

Kralj in narodna skupščina smeta obtožiti ministre zaradi prekršitve ustave in državnih zakonov, storjene v službeni dolžnosti. Za škodo, ki jih prizadenejo ministri državljanom z nezakonitim izvrševanjem službe, je odgovorna država, minister pa je odgovoren državi. Podrobnejše odredbe o ministrski odgovornosti obseza zakon o ministrski odgovornosti. (Dalje sledi.)

A. Jagodič:

Kdaj glasuje župan in kaj so „oddani glasovi“.

V zakonu o občinah ni takoj na prvi pogled jasno, kdaj in kako glasuje župan. V konkretnih primerih sem videl, da so nekateri mnenja, da bi župan na sejah občinskega odbora sploh ne smel glasovati, drugi pa pravijo, da župan glasuje enako kakor vsak drug občinski odbornik.

V občini I. je bila na dnevnem redu »premestitev sedeža občine«. Ko je prišlo do glasovanja, je župan glasoval prvi »za«

premestitev in z njegovim glasom je predlog prodr. Razmerje med oddanimi glasovi je bilo 8 »za« in 7 »proti« predlogu. Če bi župan ne bil glasoval, bi bilo na obeh straneh enako število glasov in predlog bi bil po § 62 zakona o občinah (z. o.) zavržen. Odborniki, ki so glasovali »proti«, so se pritožili na okrajno načelstvo, češ da § 62 z. o. ne omenja župana, ampak samo občinske odbornike in da zato župan ne sme glasovati.

Ta primer dokazuje, da ima zakon o občinah v tej točki praznino, ki naj bi jo izpopolnil poslovnik po § 59 z. o. O tem, ali sme župan glasovati ali ne, je zakon jasen. Nejasen je samo za onega, ki si v takih primerih ne zna pomagati s sklepanjem in s primerjanjem z drugimi določili istega zakona.

Poglejmo si od bliže §§ 62 in 72 z. o. § 62 pravi: »Občinski odbor sklepa z večino oddanih glasov. Ob enaki razdelitvi glasov velja, da je predlog zavržen.« § 72 z. o. pa pravi: »Uprava sklepa z večino glasov. Ob enaki razdelitvi odloča glas predsednika.« Ali ni malo čudno, da je pri sejah občinske uprave dovoljeno županu glasovati, če je na obeh straneh enako število glasov, v sejah občinskega odbora pa župan ne bi smel glasovati niti takrat, kadar je na obeh straneh enako število glasov? Samo za tistega, ki čita oba §-a površno, brez notranjega smisla, obstoji nejasnost; v resnici te nejasnosti ni.

V §§ 25—28 z. o. je govor o občinskem odboru in o občinskih odbornikih. Tukaj vidimo, da ti paragrafi ne imenujejo posebej župana, posebej člane uprave in posebej občinske odbornike. Vsi so občinski odborniki. V zvezi s temi člani bi moral biti § 62 z. o. vsakomur jasen. Občinski odbor, ki ga tvorijo župan, člani uprave in občinski odborniki, glasuje z večino oddanih glasov. Iz tega torej sledi, da glasuje župan na sejah občinskega odbora prav na isti način, kakor vsak drug občinski odbornik. Zakon bi bil pomanjkljiv, če bi županu odvzel eno najvažnejših pravic občinskega odbornika, to je glasovanje.

Da ne bo v bodoče v tem oziru nobene praznine v zakonu o občinah, je v čl. 34 poslovnika vsem jasno določilo, da glasuje župan pri sejah občinskega odbora hkrati z ostalimi odborniki. S tem je poudarjeno, da je župan tudi odbornik.

Pri tej priliki bi bilo potrebno pojasniti še besedo: »oddanih« glasov v § 62 z. o. Marsikateri župan to besedo prezre in jo pri glasovanju ne upošteva, dasiravno je zelo važna. Z njo je nakazan način glasovanja.

V praksi se glasuje na več načinov. Na primer župan vpraša po končani razpravi (debati) navzoče odbornike, kdo je za predlog, ali kdo je proti predlogu, nakar prešteje oddane glasove, ali po vrsti vpraša vsakega posameznega odbornika, ali glasuje z »da« ali z »ne«. Najpravilnejši je tretji način, ko vsak odbornik ustno pove, ali je za, ali proti predlogu, ali pa da se vzdrži glasovanja. Pri tem glasovanju lahko župan glasuje prvi,

ali v sredini, ali zadnji, ali pa se glasovanja vzdrži. Navadno se glasuje z dviganjem rok in ko župan ugotovi, da je že večina dvignila roke, konstatira na kratko izid glasovanja, ne da bi še nadalje ugotavljal nasprotno glasove in one, ki so se glasovanja vzdržali. Tak način glasovanja je hiter, a netočen.

Iz besede »oddanih« glasov lahko sklepamo, da pri seji navzoči odborniki niso dolžni v vsakem primeru oddati svoj glas. Če smatrajo, da bi z glasovanjem prišli na kak način v zadrego, se lahko glasovanja vzdržijo. Takim odbornikom je pač vseeno, kakšen je izid glasovanja. Lahko se zgodi, da se na primer od 16 navzočih odbornikov vzdrži glasovanja 14, glasujeta samo dva. V takem primeru večkrat ne ve ne župan in ne občinski odborniki, ali je predlog sprejet, ali zavrnjen in ali je sploh glasovanje pravilno. Stefanović je v svojem komentarju k zakonu o občinah mnenja, da zadostuje za pravnoveljaven sklep, da sta oddala svoj glas najmanj dva odbornika, ker je že pri dveh glasovih mogoče ugotoviti enako število glasov, odnosno večino. Če sta oba odbornika enako glasovala, bodisi za ali proti, je predlog sprejet, odnosno zavrnjen z večino oddanih glasov. Če pa glasuje eden za, drugi proti, je na obeh straneh enako število glasov in je predlog zavrnjen. Ponekod so mnenja, da je potrebno za pravnoveljaven sklep, da odda svoje glasove večina prisotnih odbornikov, in če te večine ni bilo, je sklep neveljaven. To mnenje nikakor ni pravilno, ker bi se na ta način lahko ustvarila opozicija nekaj občinskih odbornikov, ki bi stalno onemogočala vsako delo v občinskem odboru. Take opozicije pa zakonodavec ni hotel ustvariti.

Uprašanja in odgovori

Blagajnikova odgovornost.

Prosimo za pojasnilo, kdaj odgovarja blagajnik materialno in kdaj kazensko. — O. D.

Odgovor: Iz pravilnika o finančnem poslovanju o občinah je razvidno, da odgovarja blagajnik materialno, to se pravi, da mora nastalo škodo popraviti, v teh le primerih:

1. če je izvršil izplačilo iz občinske blagajne brez predsednikovega naročila, to je brez plačilnega naloga;
2. če je izplačal iz proračunske pozicije, v kateri je že kredit izčrpan, ali če sploh ni za izplačilo kredita;
3. če pri izplačilu ni zahteval vseh predpisanih listin (računov);
4. če ni izplačal pravi osebi;
5. če je izvršil izplačilo brez sklepa občinskega odbora v primerih, ko je tak sklep predpisan (rezervni kredit, izplačilo obveznosti po čl. 39 pravilnika, podpore, potnine in nabave);
6. če je več izplačal, kakor bi bil moral;
7. če je po nepotrebnem odlašal s kakim izplačilom in so zaradi tega nastali za občino stroški;

8. če je izvršil izplačilo brez potrdila, to je brez lastnoročnega podpisa prejemnika denarja, oziroma (če je ta nepismen) brez dveh prič, podpisanih s črnolom;

9. če ni kontroliral inkasantov;

10. če je zaradi blagajnikove malomarnosti zapadel kupon vrednostnih papirjev.

Blagajnik odgovarja materialno in kazensko v teh-le primerih:

1. če ni dohodke ali izdatke vpisal v blagajniške knjige istega dne (malomarnost);

2. če je manj vpisal in manj vložil v blagajno, kakor je prejel, ali če je več vknjižil, kakor je izdal;

3. če je vzel iz blagajne denar za svojo potrebo z namenom, ga utajiti, ali pa tudi si samo začasno izposoditi;

4. če je pobotnico, račun, ali blagajniško knjigo zapravljal ali uničil z namenom, da bi prikril primanjkljaj v blagajni;

5. če je v blagajniških knjigah ali na pobotnicah zneske popravljaj ali podpise ponarejal, hoteč se s tem na nedopusten način okoristiti.

Domovinstvo nezakonskih otrok.

Kam je pristojen nezakonski otrok naše državljanke, civilno poročene z našim državljanom v inozemstvu, ki se je rodil po moževi smrti (l. 1926), ali v moževo ali materino občino? — Obč. L.

Odgovor: Glede oblike sklepanja zakona (civilne ali cerkvene) so tudi za naše državljane merodajni predpisi zakonov kraja, kjer je bil zakon sklenjen. Ker bivša Avstrija — tu je bil namreč zakon sklenjen — praviloma civilnega zakona ni priznavala (razen zasilnega civilnega zakona), bi bilo smatrati, da ta zakon sploh veljavno sklenjen ni bil. Ker pa je po § 99 o. d. z. domneva vedno za veljavnost zakona, je navedeni zakon bil veljaven, ker ni bil s sodbo sodišča proglašen za ničnega.

S tem zakonom je poznejša nezakonska mati otroka po § 7 domov. zak. od 3. XII. 1863 pridobila domovinstvo v moževi občini in je to domovinstvo obdržala tudi po smrti moža (1924). V moževo občino je bil pristojen tudi l. 1926 rojeni nezakonski otrok njegove še žive vdove in je ta otrok obdržal to svojo pristojnost v tej občini še sedaj. Le v primeru, da njegova mati ni bivala v tej občini, oziroma ako si je na samostojen način (na prošnjo ali avtomatično po 10 letnem bivanju v drugi občini) pridobila v drugi občini domovinstvo, ji je v tem novem domovinstvu sledil tudi njen nezakonski otrok.

Pravilo, da je nezakonski otrok pristojen v občino, kamor je bila pristojna njegova mati ob porodu, in da menja nezakonski otrok domovinstvo le, ako nezakonska mati na samostojen način pridobi domovinstvo drugod, velja v polni meri tudi v tem primeru.

Občinski proračun; prekinitev enomesečnega odobritvenega roka.

Kr. banska uprava nam je občinski proračun za leto 1939/40 vrnila z naročilom, da ji pojasnimo še nekatere postavke med izdatki ter ji dokažemo nekaj trditev v proračunu priloženih »pojasnilih«. Na koncu odloka stoji opazka: »S tem se prekinja enomesečni rok iz 2. odstavka § 98 zakona o občinah.« — Mi smo mnenja, da je ta, itak zelo dolgi rok ne prekorajljiv in da je banska uprava dolžna, da v enem mesecu proračun ali odobri, ali ne odobri, to se pravi, odobritev z instančno odločbo odkloni. Nikakor pa si ne bi smela ta rok s samovoljnimi prekinitvami podaljšati; saj bi se mogla na ta način odobritev zavleči čez celo proračunsko leto, namen roka pa popolnoma izigrati. — Prosimo pojasnila. — Obč. V.

Odgovor: Utegnete imeti prav. Toda morebitna pritožba proti taki prekinitvi vam ne bo nič pomagala in bi odobritev proračuna še bolj zavlekla.

Kajti ministrstvo za finance stoji na stališču, — državni svet je pravilnost tega stališča potrdil (gl. na pr. razsodbo z dne 5. nov. 1958, št. 28.067) — da »svaki rad u postopku oko odobrenja budžeta prekida zastarelost, torej tudi pripombe, ki bi jih storila banska uprava, ali od vas zgoraj omenjeno naročilo za pojasnila in dokaze.

Priznati moramo, da to stališče ni tako krivično, kakor izgleda. Če roka iz § 98 z. o. ne bi bilo mogoče prekiniti, bi namreč občina lahko na zelo enostaven način izigrala odobritveno pravico banske uprave. Svoj proračun bi namenoma pomanjkljivo opremila ali obrazložila, — sresko načelstvo kot vmesno oblastvo ne more vseh pomanjkljivosti opaziti — nalogu banske uprave za izpopolnitev ali pojasnilo pa bi ustregla šele, ko poteče enomesečni rok, in proračun bi se moral smatrati za odobren! Zelo ugodno za občino, toda žal ne gre tako.

Zastarana izvršba.

V neki trošarinsko-kazenski zadevi je od občinske uprave kaznovana stranka vložila pritožbo na finančno direkcijo, ki je kazen potrdila; proti odločbi finančne direkcije je vložila še tožbo na upravno sodišče. Tudi to je kazen potrdilo in tožbo zavrnilo. Sedaj, ko smo prodrli v vseh stopnjah in stranka kazni še ni hotela plačati, smo uvedli proti njej izvršbo. Proti izvršbi pa je vložila stranka posebno pritožbo, češ da je izvršba po točki 1. § 140 zakona o obnem upravnem postopku nedopustna, ker da je zastarana, zastarana pa da je zato, ker je poteklo od odločbe finančne direkcije že več kot eno leto. — Prosimo pojasnila, ali je mogoče, da izvršba tudi zastara, ter da-li zastara lahko tudi zato, ker smo čakali, kaj bo reklo upravno sodišče. Vendar ne moremo eksekutirati, preden ne odloči upravno sodišče, posebno ne, ker je bila zadeva zelo dvomljiva. Občina bi se bila le blamirala, ako bi bila prisojeno kazen s prisilnimi sredstvi izvršila, upravno sodišče pa bi po tej eksekuciji našo kazensko odločbo razveljavilo. — Obč. K.

Odgovor: Vaša kazenska odločba je postala pravnomočna z odločbo finančne direkcije. Ta pravnomočnost učinkuje na dve strani: napram stranki v tem smislu, da mora prisojeno kazen plačati in da eksekucije ne more preprečiti, tudi ne, če vloži tožbo na upravno sodišče, napram občini pa v tem smislu, da pričinja od tega trenutka teči zoper njo zastaralni rok, ki znaša za vaš primer po čl. 64 zakona o državni trošarini eno leto. Ako je ta rok potekel, ste pravico do eksekucije zaradi zastaranja izgubili. Če zadeva v upravnosodni poti (pri upravnem sodišču, event. še pri državnem svetu) v enem letu ni bila rešena, ste morali uvesti izvršbo, ne oziraje se na ta postopek, pred potekom enega leta, najboljša pa t a k o j po odločbi finančne direkcije. Če bi upravno sodišče potem drugače razsodilo, bi izterjano globo stranki pač vrnilo. To ni nobena blamaža, posebno ne v po zakonu tako pomanjkljivo urejenem predmetu, kakor so samoupravne finance.

Samo v enem primeru teče zastaralni rok šele od dneva, ko je razsodilo upravno sodišče: če ste namreč ob vložitvi tožbe s pismeno odločbo dovolili odložitev izvršbe, ker je dopustil odložitev javni interes, ali ker bi utegnila z izvršitvijo utrpeti stranka nepopravljivo škodo (člen 36 upravnosodnega zakona).

Da zastara v gotovem času tudi pravica do izvršbe, je seveda popolnoma v redu, to že zaradi splošne pravne sigurnosti. Saj vendar ne gre, da bi se oblast morda šele čez 10 ali 20 let spomnila eksekutirati, ko je stranka zadevo že pozabila in ko bi jo eksekucija utegnila spraviti v največje nevarnosti. Posebno v kazenskih stvareh, ki se morajo že po svoji naravi hitro pričeiti in skončati, so zastaralni roki kratki in je treba nanje zelo paziti (za tihotapstva trošarine glej člena 62 in 64 zakona o državni trošarini).

Občinski žig s samoslovenskim besedilom.

Nabavili smo si pečatnike (iz gume in iz medi) z državnim grbom v sredini, okrog njega pa z imenom občine in okraja samo v slovenskem jeziku in latinici. Okrajno načelstvo nam je uporabo teh pečatov prepovedalo.

Vidimo pa, da imajo razni drugi uradi žige brez srbskega besedila, kakor okrajno sodišče, katastrska uprava in okrajni cestni odbor. Zakon o občinah (§ 12) ne zahteva pečata v dveh jezikih ali pisavah. Vprašamo, ali je odredba okrajnega načelnstva zakonita? — Obč. R.

Odgovor: Informirali smo se pri kr. banski upravi in tam izvedeli, da je razpis ministrstva za notranje posle z dne 21. nov. 1929, III št. 54.344, s katerim je bil izdan enoten obrazec za občinske žige v vsej državi, še vedno v veljavi. Tudi banska uprava smatra vsak žig, ki ne odgovarja temu vzorcu, za nedopusten in ga prepoveduje.

Pri tej priliki opozarjamo, da je tudi naziv »predsednik občine« za župana in »srez« za okraj v uradnem poslovanju občine še vedno obvezen in da nima smisla pretekati se z oblastvi, ki bi morda grajala uporabljanje drugačnih nazivov v uradnih poročilih občine.

Trošarina na elektriko in tokovina; zastaranje.

V naši občini imamo že štiri leta obč. trošarino na električni tok. Od nekega obrtnika pomotoma ni bila pobrana od vsega toka, ki ga je bil porabil; zato smo hoteli manjkajočo trošarino naknadno izterjati za vsa leta nazaj. Proti temu pa trošarinski obveznik ugovarja in pravi, da je naša terjatev, kolikor gre preko 3 let nazaj, ugasnila. — Kdaj zastara pravica do pobiranja trošarine na elektriko? — Obč. Z.

Odgovor: Kakor smo se prepričali iz vposlanega nam spisa, sploh ne gre za trošarino, temveč za pribitek k tokovini, ki ga pobirajo KDE s tokovino vred in odvajajo občini za amortizacijo posojila, najetega svoj čas za elektrifikacijo občine. Ta pribitek ni javna davščina, temveč le dodatek k ceni električnega toka, torej zasebnopravna protidajatev za dobavljeni tok. Zanj veljajo ista pravila, kakor za tokovino samo. Pravica do pobiranja zastara zato že v treh letih, dočim zastara pri trošarinah šele v petih letih. Izterjati se pribitek k tokovini ne da v upravni, temveč le v sodni poti, saj ni davek. — Vaš obrtnik ima torej prav.

Občinski, gasilski in prosvetni dom pod eno streho.

Tukajšnja občina namerava zgraditi na lastnem zemljišču občinski dom, zraven pa bi dovolila prostovoljni gasilski četi zgraditi gasilski dom, prosvetnemu društvu pa prosvetno dvorano, tako da bi bilo vse pod eno streho. V zemljiško knjigo bi se vknjižila za obe društvi solastninska pravica ali pa služnostna pravica za neomejeno uporabljanje njihovih prostorov. — Prosimo pojasnila, ali bi takšni dovolitvi nasprotovalo kako zakonito določilo in ali bi ne bilo bolje, da se društvoma odproda zanja potrebni del občinskega zemljišča? — Obč. K.

Odgovor: Zakonitih zadržkov ni. Zakon (§§ 13 in 140 zakona o občinah) predpisuje samo, da mora vsaka občina imeti na primernem in dostojnem mestu lastno zgradbo za občinski urad, ter odreja, katere lokale najmanj mora taka zgradba imeti. Če stori občina več, to ni nezakonito. Še celó naravno je, da se občina, ko gradi svoj dom, ne omeji na potrebe svojega lastnega urada, temveč da gleda malo delj, upošteva tudi druge zakone, svoje lastne gospodarske interese in skupne interese občanov. Pri tem mislimo v prvi vrsti na nastanitev državnih krajevnih uradov (pošte, finance, žandarmerije itd.) ter na preskrbo stanovanj za svoje in za državne uslužbenke, ako jih v privatnih hišah manjka, dalje pa tudi na preskrbo zavetja raznim občekoristnim ustanovam v občini, zlasti gasilstvu in združenstvu, pa tudi kulturnim društvom. Občina bi samo izpolnjevala svoje naloge iz § 76 z. o., ako skrbi za te ustanove tudi s tem, da jim daje prostor v občinskem domu ali jim kakorkoli pripomore do lastne strehe.

Da-li pa bi bilo v vašem primeru tudi uместno, da si občina, gasilska četa in prosvetno društvo zgradijo skupen dom, in to iz skupnih sredstev in kot solastniki, na to vprašanje vam ne moremo dati nasveta, ker premalo poznamo vaše krajevne razmere. To morate sami bolje vedeti. Opozarjamo le na nestalne politične razmere v državi, glede katerih imamo najslabše izkušnje in zaenkrat nobenega jamstva, da se razpusti občinskih

zastopstev in prosvetnih ter drugih društev nekoč ne ponovijo. Vsekakor si stvar dobro premislite in pravice dobro zaklavzulirajte.

K temu vprašanju naj še povemo, da gradijo v današnji Nemčiji podeželske občine velike občinske domove, v katerih se koncentrira vse javno življenje na vasi. V teh domovih imajo — poleg krajevnih oblastev — tudi javna in privatna združenja svoje prostore ali najmanj svojo omaro. Ti domovi, zgrajeni po večini v za dotični kraj tipičnem narodnem slogu in stoječi na najlepšem in za občane najprikladnejšem prostoru, so ponos vsakega občana in simbol občinske skupnosti. Gradijo se s skupnimi prispevki, večinoma seveda iz občinskih sredstev, deloma tudi s tlako in z državno podporo. Lastnica je občina. Za gradnjo takih domov se dela velika propaganda, enako kakor za sestavljanje občinske in vaških kronik. Seveda ne smemo pozabiti, da so v Nemčiji vsa društva vistosmerjena; njih delovanje se vzajemno izpopolnjuje in do konflikta sploh ne more priti. — Pri nas je običaj, da imajo društva lastne domove in morda bo tudi za vas najboljše tako. Zadržkov proti skupni zgradbi pa ni.

Občinski uslužbenci, zakotno pisaštvo.

Kr. banska uprava je pod gornjim naslovom z okrožnico z dne 25. febr. 1939, II št. 8392/1 prepovedala občinskim tajnikom med drugim tudi vsako »vmešavanje v posle, ki ne spadajo v njihovo področje«. Prihajajo pa v občinski urad stranke po informacije v najrazličnejših stvareh, ne samo v občinskih. Ali naj se pozivno na cit. okrožnico vse take stranke odslej zavrnejo? — L. T., obč. tajnik.

Odgovor: Navedeno okrožnico ste preveč ozko razumeli. Tako ni mišljena in tudi ne napisana. Zakotno pisaštvo je samo sestavljanje pismenih vlog na oblastva (zlasti v sodnih stvareh) proti nagradi. Slej ko prej pa sme in tudi mora biti občinska pisarna posvetovalnica, kjer dobi občan lahko brezplačen poduk in nasvet ne samo v občinskih zadevah, temveč tudi v davčnih, vojaških, sodnih itd., sploh v vsem, kjer je potreben posveta. Pristojnost občine je v tem pogledu skoraj neomejena in občinski uradnik je še bolj kakor ostali javni uradniki dolžan, da služi ljudstvu in mu pomaga z vsem svojim znanjem. Seveda se ne bo spuščal v stvari, ki jim ni kos ali ki so po zakonu izrecno pridržane gotovim poklicem (advokatom, zdravnikom itd.), posebno pa ne bo svoje pomoči dajal proti nagradi in si na ta način ustvaril postranski zaslužek.

Stroški volitev; nagrada zapisnikarjem volilnega odbora.

Za zadnje volitve je naša občina skrbno pripravila vse, kar se nam je zdelo potrebno in kar nam je bilo od okrajnega načelstva naročeno. Priskrbeli smo tudi dva zapisnikarja, več stražarjev in kurirja. Ko pa se je sestal volilni odbor, nam je predsednik odbora vse zavrnil in postavil na lastno roko čisto nove ljudi. Še kurirja je izmenjal. Kljub temu je občina plačala nagrado stražarjem in kurirju, odklonila pa je visoko nagrado, ki jo zahtevata zapisnikarja (po 170 din od osebe), to pa zato, ker smatramo izmenjavo od občine postavljenih mož za nepotreben, samovoljen in nezakonit čin predsednika volilnega odbora. Sedaj zahteva okrajno načelstvo, da tudi to nagrado plačamo. — Prosimo pojasnila, ali je občina res dolžna, da zahtevano nagrado 340 din izplača, ter po katerih zakonitih določbah? — Obč. K.

Odgovor: Žal niste povedali, ali gre za skupščinske volitve ali za občinske. Med njima je namreč tudi v pogledu stroškov volilnega postopka precejšnja razlika. Domnevamo, da gre za skupščinske volitve z dne 11. dec. 1938, ker je bilo pri teh volitvah glede stroškov precej sporov in je volilni zakon nejasen. Pojasnilo vam pa dajemo v naslednjem za oba primera.

1. Skupščinske volitve. Zakon o volitvah narodnih poslancev ima glede stroškov volilnega postopka zelo skromne določbe. Izrečno nalaga državni blagajni stroške za glasovalne zapisnike in poročila volilnih odborov (§ 32) ter nagrade članom volilnih odborov (§ 69), vse ostalo je treba najti s tolmačenjem drugih določil. Pred očmi je treba imeti, da so volitve

narodnih poslancev eminentno državni posel, ki ga opravljajo državna oblastva in — razume se — na državne stroške, občina pa le sodeluje kot krajevna pomočnica državnih oblastev v okviru § 79 zakona o občinah po specialnih določbah volilnega zakona. Poglejmo te določbe: občina določi poslopje za glasovanje, ako bi bil občinski urad sam za to neprikladen (§ 34), ona izroči na predan glasovanja volilnemu odboru volilni imenik, pripravljene glasovalne sezname in zapisnike, kandidatne liste, občinski pečat in »drugo, kar je potrebno« (§ 39), in končno, ona nudi volilnemu odboru na njegovo zahtevo pomoč za vzdrževanje reda pri glasovanju (§ 42). To je vse. Med »drugo, kar je potrebno«, spada pisalni material, nikakor pa ne zapisnikarji; kajti te si postavi volilni odbor sam (§ 40).

Postopanje predsednika vašega volilnega odbora torej ni bilo tako nezakonito, kakor vi to trdite, razen kolikor je prekoračil svojo predsedniško pristojnost napram volilnemu odboru, kar pa končno občine ne briga. Volilni odbor torej določi zapisnikarje »in druge pomočnike« ter tudi stražo sam (§ 40). Nepravilnosti pri teh postavitvah morejo biti predmet pritožb proti volilnemu postopku po § 65, ne izpremenijo pa glede stroškov ničesar.

Kdo torej nosi stroške za pomožno osebje volilnega odbora, država ali občina? Zagovarjati se da obojno. Za občino govori dejstvo, da je dolžna sodelovati v krajevnih poslih državne uprave — glasovalni postopek je tak posel — samo »po obstoječih predpisih in zakonitih odredbah državnih oblastev« (§ 79 z. o.). Takega predpisa v vašem primeru ni. Nasprotno, kakor smo zgoraj videli, je občina naravnost izločena; volilni odbor postavlja glavni odbor v Beogradu ter okrajni načelnik, pomožno osebje pa volilni odbor. Občina po zakonu ni pritegnjena k sodelovanju, zato tudi ni razloga, da bi ona nosila stroške, o katerih zakon popolnoma molči. Odredba državnega upravnega oblastva, ki bi predpisala kaj drugega, bi bila nezakonita. — Priporočamo vam, da vztrajate pri odklonitvi in da zahtevate od okrajnega načelstva instančno odločbo, proti kateri se boste pritožili na bansko upravo in eventuelno nastopili še upravnosodno pot. Četudi je uspeh dvomljiv, se izpodbijanje odredbe izplača v toliko, da pridemo na jasno. O uspehu prosimo, da nas obvestite.

2. Občinske volitve. Tukaj je položaj drug. Zakon (§ 12 občinske volilne uredbe) nalaga občini čisto jasno dolžnost, da »da volilnemu odboru na razpolago potrebno število pomožnega pisarniškega osebja in pisalni material«. Občina nosi tudi stroške za člane volilnega odbora in sploh vse stroške volilnega postopka, kar je končno tudi stvarno utemeljeno; kajti čeprav so tudi občinske volitve državni posel, gre tukaj za izvolitev občinskih organov, torej za akt, pri katerem gre za občino samo.

K nagradi sami pripominjamo, da zapisnikarska funkcija ni splošna državljanska dolžnost, kakor je funkcija v volilnem ali v občinskem odboru ali davčna in vojaška obveznost. Zato ni nikdo dolžan, da tak posel prevzame — pa naj ga določi občina ali državna oblast — ali da ga zastoni opravlja (ako ga ne veže slučajno službena dolžnost, kakor na pr. občinskega uslužbenca). Višina nagrade se določi pogodbeno, ker je položaj zapisnikarja sploh pogodben. Zato se eventuelni zahtevki uveljavljajo sodnim potom. — V svoji pritožbi lahko izpodbijate tudi pristojnost okr. načelstva.

Kakor smo javili že v dnevnem časopisju, je redni občni zbor »Županske zveze« za l. 1939, ki je bil v »Samoupravi« št. 1-2 napovedan na nedeljo, dne 26. marca t. l. v Celju, preložen na poznejši čas.

Dan, kraj in dnevni red se bo pravočasno naznanil.
